

NAGY SZENT GERGELY PÁPA

Szeptember 3.

*Róma, 540 körül +Róma, 604. március 12.

A 6. században a római népet szinte megszakítás nélkül járványok, éhínség és nyomor sújtották. A népvándorlás különféle hódítói irgalmatlanul pusztították az ókori emlékeket. Az emberekben általános elkeseredettség uralkodott, és boldognak mondták a holtakat, mert egyszer s mindenkorra megszabadultak e földi élet bajaitól.

A történelemben újonnan feltűnő népek kíméletlen nyers erővel keresték a helyüket ott, ahol a régebbi népek gyengébb ellenállást tanúsítottak. Így a félig pogány, félig ariánus longobárdok Pannónia felől 568-ban betörték Itáliába. Alboin királyuk vezetésével meghódították Ravenna körzetét, ahol a császári helytartónak, az exarchának csak kevés katonája volt. Hatalmukba kerítették a római hercegséget és Rómától délre is néhány területet, amelyek eredetileg bizánci fennhatóság alá tartoztak.

Ennek a nyomorúsággal teljes évszázadnak az utolsó évtizedében került Péter székébe az az ember, akit joggal neveznek így: „Az utolsó római és az első középkori pápa”; az Egyházban pedig a „Nagy” megtisztelő jelző ékesíti. Az ő személyében ragyogott fel még egyszer és utoljára a római szellem, amely antik mivoltában hanyatlóban volt, de éppen a pápa személyében egészen új formában jelent meg.

Gergely ősei régi, római arisztokraták voltak. Maga a Monte Coeliön lévő főúri palotában született. Ifjúkorában közigazgatási pályára készült, és az előkelő, szimpatikus fiatalember gyorsan haladt egyre feljebb a hivatali méltóságok fokozatain. Életének harmincadik éve körül járhatott, amikor 572--573-ban a város legmagasabb közigazgatási hivatalát viselte: Róma prefektusa lett. Ebből a pozícióból jól átláthatta a város, sőt egész Itália helyzetét is. Ekkor szerezte azokat az ismereteket, melyeknek birtokában később olyan hatásos kezdeményezései voltak nemcsak a város, hanem egész Itália javára. Ismereteinek különösen akkor látta hasznát, amikor a császári hivatali gépezet fölmondta a szolgálatot, és a zsoldoscsapatok, mivel fizetségüket nem kapták meg a császártól, átpártoltak a határvidékeken portyázó törzsekhez.

Az ifjú prefektus azonban minden külső elismerés és siker dacára sem lelte belső békéjét. Csendes magányra vágyakozott, hogy a közügyek zajától távol, csak szellemi értékekkel foglalkozhassék. Ez a vágy élete végéig kísérte, de álmain és vágyain mindig uralkodott a valóságért felelősséget érző, gyakorlati ember. A történelmi óra parancsa szólította őt, mint „Isten konzulját” (ez a sírfelirata a római Szent Péter-bazilikában): „Szívünk szerint ugyan vágyódnunk a csöndre, sokak java miatt azonban nélkülöznünk kell.”

Szinte észrevétlenül mondott le a prefektusi tisztségről, és visszavonult atyja palotájába, ahol három nagynénje -- Trusilla, Gordiana és Aemiliana -- már a világtól visszavonult, elmélyült vallásos életet élt. A Monte Coeliön lévő palotát Gergely kolostorrá alakította, és Szent András apostol oltalma alá helyezte.

Békés, szemlélődő életét I. Benedek vagy II. Pelagius pápa zavarta meg azzal, hogy kiválasztotta és fölszentelte a római egyház diákonusává. Mint diákonus Gergely a hét kerület egyikének élére került, s az egyház karitatív, illetve anyagi ügyeit intézte. Amikor a pápa látta, hogy feladatát milyen gondosan és ügyesen teljesíti, megbízta az egyik legkényesebb és legmagasabb tisztséggel: kinevezte apokrisziárnak. Az apokrisziár a pápa követe és állandó

képviselője volt a császári udvarban, Konstantinápolyban. Ő biztosította az Egyház nyugati és keleti része között a legmagasabb szintű összeköttetést. II. Pelagius pápa kinevezte és elküldte Gergelyt II. Tiberius császárhoz. Műveltsége, hivatali ügyekben való jártassága és személyének kedvessége hamarosan nagy tekintélyt szerzett a császári udvarban Gergelynek. Minden erejével azon fáradozott, hogy a sok oldalról veszélyeztetett itáliai népnek segítséget szerezzen a császártól. Minden ilyen törekvését megghiúsította azonban a ravennai helytartó, egy különben jelentéktelen ember. Gergely ezért 585/86-ban visszatért Rómába, lemondott hivataláról, és visszavonult az általa alapított Szent András-kolostorba. A pápa gyakran fölkereste, és tanácskozott vele.

589 őszén a Tiberis megáradt, s elöntötte a várost. A lakosság egy része a vízben lelte halálát, sokan pedig az áradás után föllépett járványok áldozatai lettek. Maga a pápa is e járványban halt meg.

A római nép és a klérus a pápaságra egyetlen jelöltet látott: Gergelyt. Ő eleinte vonakodott e tisztség elfogadásától, de amikor Mauritius császár, akit apokrisziár korában Gergely keresztelt meg, nyomatékosan helyeselte és elfogadta a választást. 590. szeptember 3-án szentelték püspökké, és azonnal teljesülni kezdtek a hozzá fűzött remények. Gergely a pápaságot az Egyház szolgálatának tekintette. A hízelgők által mondogatott „egyetemes pápa” címet elutasította, mint ahogy nem értett egyet a konstantinápolyi pátriárka „ökumenikus pátriárka” címével sem. Püspöktársaira való tekintettel így nevezte magát: „Isten szolgáinak szolgálja”.

Először a római és az itáliai népet vette gondjába. A szegényebbeket éppen éhínség fenyegette, ezért a Patrimonium Petri -- ez a római egyház Campaniában, Dél-Itáliában és Szicíliában elterülő nagy birtokainak volt az összefoglaló neve -- jövedelmét az inség enyhítésére akarta fordítani. Am a longobárdok hadjáratai, a császári hivatalnokok túlkapásai és az egyházi vagyonkezelők lelkiismeretlenségei miatt e birtokok alig-alig jövedelmeztek valamit. Ezért Gergely pápa jó gyakorlati érzékkel és emberismerettel új vagyonkezelőket választott, akik a birtokot hamarosan fölvirágoztatták. Utasította gondnokait, hogy a császári hivatalnokokkal való jó kapcsolat érdekében ne fukarkodjanak, ha ajándékot kell adniuk. Nagyon szigorúan felügyelt arra, hogy az egyházi szolgálatban a bérlők és a parasztok igazságos és emberséges bánásmódban részesüljenek. Kamatmentes kölcsönrel segítette őket az elinduláskor. Egyik gondnokának félreérthetetlenül adta a tudtára: „Hallottad, mi az akaratom, most rajtad a sor, hogy megtedd!” Gazdaságpolitikája, amely az akkori Itáliában szokatlan volt, meglepő sikerrel járt.

A most már bőségesen befolyó jövedelmeket a templomok, a papság, a longobárdok elől elmenekült szerzetesek -- csak Rómában háromezer menekült apáca élt ezekben az években! -- és nem utolsósorban a római nép megsegítésére fordította. Foglyokat is váltott ki a longobárdok rabságából. Bár nem kereste, hamarosan bele kellett szólnia a nagypolitikába is. A longobárdokkal szemben tanúsított magatartását az elérhetőnek látszó eredmények határozták meg. A rosszul informált Mauritius császár heves vádaskodásai ellenére magas adókat fizetett a longobárdoknak, és ezzel könnyítette a nép sorsán. Sűrű levelezést folytatott a bajor hercegnővel, Theodelindával, aki a longobárd király, Authari felesége volt; majd ennek utódával, Agilulf királynővel is, és ezzel előkészítette az egész longobárd törzs megtérését. Eljárása akkor kapta meg végső igazolását, amikor a trónörökös, Adlevald megkeresztelkedett. Hispániában a nyugati gótok későbbi királyának, Rekkarednek az arianizmusból a katolikus hitre való megtérése szintén Gergelynek volt köszönhető. A szűk látókörű kortársak nehezményezték, hogy kapcsolatban áll a hatalmas frank királynővel, Brunhildával. Kétségtelen, Brunhilda hatalomra

vágyó, gátlástalan úrnő volt, ha érdekeiről volt szó. Gergelynek azonban, ha valamit el akart érní, a tényleges helyzetből kellett kiindulnia. Feladatát nem abban látta, hogy elítélje a királynőt, hanem hogy figyelmeztesse emberi kötelességeire. El is érte, hogy szabad átvonulást, kíséretet és támogatást kapott frank földön az a missziós csoport, amelyet Ágoston vezetésével Gergely az angolszászokhoz küldött. Az a törekvése azonban, hogy Kent tartományban emissziósok a szükséges egyházszervezetet is létrehozzák, nem ért célhoz. Emberi közepszerűség akadályozta meg, hogy a misszionálásban messzemenően figyelembe vegyék az angolszászok nemzeti sajátosságait és hagyományait. Gergely liturgikus szövegeket írt, s fölkarolta a liturgikus ének ügyét. Irodalmi hagyatékában mindenütt fölfedezhető a lelkipásztori szempont. 854 levele maradt ránk, melyek a nyáj körüli fáradhatatlan munkájáról tanúskodnak. Lelkipásztori regula c. művében olyan lényeglátással fogalmazta meg a papi méltóságot, hogy a középkor számára valóban regula volt. A Jób könyvéhez írt magyarázatai annak bizonyosságai, hogy nagyon ismerte az embert, és mély életbölcsséget birtokolt. A Dialógus c. munkája az itáliai szentek csodás életrajzainak gyűjteménye.

Gergely pápa a középkorban a legolvasottabb szerző volt. Ez magyarázza, hogy VIII. Bonifác negyedikként a nagy nyugati egyházatyák közé sorolta Szent Ambrus, Jeromos és Ágoston mellé, bár teológiailag Gergely nem volt önálló gondolkodó. Felelősségtudattól áthatott cselekedetei egyházfogalmából fakadtak. Az Egyház az ő számára Krisztus. E test tagjai között - - testen elsősorban az éppen élő egyházat érti -- különbség van a felelősség viselésében és a döntések meghozatalában, de az összes tagok egymás szolgálatára élnek. A diakonusok, a papok és a püspökök annak az erőnek a birtokában vannak, amely Krisztus testét építi. Nagy Szent Gergelyt 604. március 12-én temették el Rómában, s a 8. századtól ezen a napon ünnepelték. Mivel nagybőjtbe esik, napját 1969-ben szeptember 3-ra helyezték át, amely napon 590-ben püspökké szentelték.

A nagy szerzetesapapa életéről, akit korának nyomorúságai készítettek oly sok cselekvésre, hogy „gondjával átölelte a földkerekséget egyik szélétől a másikig, és gyógyított minden sebet” (E. Hello), a levelei, életrajzai és a legendák tudósítanak. Egyik legendája mondja el a következő történetet:

Amikor Gergely még szerzetes volt és a kolostor íróműhelyében dolgozott, egy hajótörött képében angyal zörgetett az ajtón, s segítséget kért. Gergely adott neki egy ezüstöt. Nem sokkal később a hajótörött ismét visszajött további segítségért. Megint kapott egy ezüstöt. Mikor harmadszor tért vissza, Gergely egy árva tallért nem talált az egész kolostorban. Ezért fogta azt az ezüst tálat, amelyben az édesanyja főzeléket szokott neki küldeni, odaajándékozta a koldusnak, aki vidáman ment el. Később, amikor Gergely már pápa volt, gyakran meghívott az asztalához szegényeket. Az egyik nagycsütörtökön meghagyta a kancellárjának, hogy gyűjtsön össze tizenkét szegényt. Mikor asztalhoz ültek, Gergely meglepődve látta, hogy a vendégek tizenhárman vannak. Számon kérte a kancellártól a pontatlanságot, de az azzal szabadkozott, hogy ő csak tizenkét vendéget hozott, számoljon csak utána a pápa. És valóban, a tizenharmadik vendéget más nem látta, csak Gergely. Maga mellé vette tehát ezt a titokzatos vendéget az asztalnál, és érdeklődött a neve után. Akkor az idegen így válaszolt neki: „Tudd meg, hogy én vagyok az a hajótörött, akinek annak idején az ezüsttálat ajándékoztad. És azt is tudd meg, hogy az Úr azon a napon választott ki téged arra, hogy az Egyház feje légy.” Gergely csodálkozva kérdezte, honnan tudja mindezt. Az erre így válaszolt: „Én angyal vagyok, és az Úr azért küldött hozzád, hogy őrizzelek. Amit csak kérsz az Úrtól, általam kapod meg tőle.”

Egy másik legendából tudjuk, hogy első pápai cselekedete még a fölszentelése előtt egy könnyörgő körmenet volt, amellyel a sokat szenvedett római népért vezekelt. Mezítláb ment a körmenetben, az emberek pedig imádkozva és énekelve vonultak vele a Lateránból a Szent Péter-bazilikába. Mikor a Tiberis felé közeledtek, csodálatos látványban volt részük: Hadrianus császár síremléke fölött megpillantották Mihály főangyalt, aki irgalmas tekintettel hüvelyébe helyezte lángoló kardját. És ezzel a várost sújtó csapások megszűntek. E jelenés emlékére áll ma is Mihály főangyal bronzszobra az Angyalvár felett.

Pápaságának kezdetén világosan látta az Egyház vigasztalan helyzetét: „Én, a méltatlan és gyenge ember átvettem egy öreg és a hullámok által hányt-vetett hajót. A hullámok mindenünnen bezúdulnak a hajóba, korhadt gerendáinak nyikorgása az állandó viharban szüntelenül a hajótörés veszélyével fenyeget.”

A szerzetes, aki szíve szerint inkább szemlélődő életet folytatott volna, de a körülmények miatt politikussá és a társadalmi bajok orvosává kellett válnia, nehéz hivataláról így ír:

„Nagyon kemény dolog, amit most mondok: Ha beszélek, magamról szólok, mert a nyelvem nem úgy nőtt, ahogy a prédikáláshoz nőnie kellett volna; s ha meg is találom a szót, az életem messze elmarad a szavak mögött... Mióta vállamra vettem a pásztori hivatal terhét, a lelkemet nem tudtam teljesen összeszedni, hogy igazán magamra figyeljek, mert sokfelé kell figyelnem. Egyszer az egész Egyház, másszor egy kolostor ügyeiről kell tárgyalnom, gyakran pedig egyes emberek életéről és teendőiről kell gondolkodnom. Olykor túrnöm kell, hogy polgárok kereskedelmi ügyeikkel rontsanak rám, máskor a barbárok háborús fenyegetéseivel kell szembenéznem, de ugyanakkor a farkasoktól is őriznem kell a nyáját. Ismét máskor anyagi javakkal kell foglalkoznom, hogy gondoskodhassam mindazokról, akik ezt joggal elvárják tőlem. Ismét máskor higgadtnak kell lennem bizonyos rablókkal szemben, és azon fáradozom, hogy a szeretetet irántuk is megőrizzem.”

Példaadó volt Gergely magatartása a nem keresztényekkel szemben is. A terracinai püspök egyszer féktelen buzgóságában elvette a zsidóktól a zsinagógájukat. Ezek a pápához fordultak oltalomért, s ő így írt a püspöknek: „Azt akarom, hogy orvosold a panaszt. Hiszen azokkal, akik nem tartoznak a keresztény valláshoz, szelíden, jóságosan kell bánnunk, és barátságosan kell velük szólnunk, hogy a keménységünk el ne űzze őket, hanem elfogadják tőlünk a meghívást az evangélium szépséges hitére.” Ugyanúgy engedélyezte a megtért angolszászoknak, hogy a nagy egyházi ünnepeken tovább ápolják egyik-másik kultikus szokásukat, mert: „ha az ember föl akar jutni a magasba, nem érkezhetsz meg egyetlen ugrással, hanem egyik lépcsőfokról a másikra kell föllépednie”.

Nagy Szent Gergely pápa és egyháztanító

szeptember 3.

„Isten konzuljára”, „Isten szolgálójának szolgálójára”, Nagy Szent Gergely pápára emlékezünk liturgikus emléknapján, szeptember 3-án.

Egy nehéz, éhínségtől, nyomortól, népvándorlástól és háborúktól sújtott évszázad utolsó évtizedében került Péter székébe az az ember, akit joggal neveznek így: „az utolsó római és az első középkori pápa”; az egyházban pedig a „Nagy” megtisztelő jelzővel illetik.

Gergely, akinek ősei régi római arisztokraták voltak, ifjúkorában közigazgatási pályára készült és gyorsan haladt egyre feljebb a hivatali méltóságok fokozatain. Harminc éves kora körül, 572–573-ban már a legmagasabb közigazgatási hivatalt viselte: Róma prefektusa lett. Ebből a pozícióból jól átláthatta a város, sőt egész Itália helyzetét is. Ekkor szerezte azokat az ismereteket, melyeknek birtokában később olyan hatásos kezdeményezései voltak nemcsak a város, hanem egész Itália javára.

Az ifjú prefektus minden külső elismerés és siker dacára sem lelte belső békéjét. Csendes magányra vágyakozott, hogy a közügyek zajától távol, csak szellemi értékekkel foglalkozhasson. Apja halála után, 575 körül szinte észrevétlenül mondott le a prefektusi tisztségről, és visszavonult atyja palotájába, ahol három nagynénje már a világtól visszavonult, elmélyült vallásos életet élt. A Caelius-hegyen lévő palotát Gergely kolostorrá alakította, és Szent András apostol oltalma alá helyezte. Szicíliában további kolostort alapított, és ezeknek adta szicíliai birtokait. A szerzetes közösségben elmélyülten tanulmányozta a Szentírást, a szentatyákat, elmélkedett és szigorú aszkézisben élt. Később élete legboldogabb szakaszának látta ezeket az időket.

Békés, szemlélődő életét II. Pelagius pápa zavarta meg azzal, hogy kiválasztotta és fölszentelte a római egyház diakónusává. A hét kerület egyikének élére került, s az egyház karitatív, illetve anyagi ügyeit intézte. Amikor a pápa látta, hogy feladatát milyen gondosan teljesíti, megbízta az egyik legkényesebb és legmagasabb tisztséggel: kinevezte követéül és állandó képviselőjéül a császári udvarba, Konstantinápolyba. Ő biztosította az egyház nyugati és keleti része között a legmagasabb szintű összeköttetést. Gergely műveltsége, hivatali ügyekben való jártassága és személyének kedvessége hamarosan nagy tekintélyt szerzett neki a császári udvarban. Azon fáradozott, hogy a sok oldalról veszélyeztetett itáliai népnek segítséget szerezzen a császártól. Minden ilyen törekvését megghiúsította azonban a ravennai helytartó, egy különben jelentéktelen ember. Gergely ezért 585/86-ban visszatért Rómába, lemondott hivataláról, és visszavonult az általa alapított Szent András-kolostorba, ahol a pápa gyakran fölkereste, és tanácskozott vele.

589 őszén a Tiberis megáradt, és elöntötte a várost. A lakosság egy része a vízben lelte halálát, sokan pedig az áradás után föllépett járványok áldozatai lettek. Maga II. Pelagius pápa is e járványban halt meg.

A római nép és a klérus a pápaságra egyetlen jelöltet látott: Gergelyt. Ő eleinte vonakodott, mivel továbbra is a csendes életre vágyott. De álmain és vágyain mindig uralkodott a valóságért felelősséget érző, gyakorlati ember, ha a történelmi óra parancsa szólította őt mint „Isten konzulját” (ez a sírfelirata a római Szent Péter-bazilikában). Ezt mondta: „Szívünk szerint ugyan vágyódnunk a csöndre, sokak java miatt azonban nélkülöznünk kell.” 590. szeptember 3-án

szentelték püspökké. A pápaságot az egyház szolgálatának tekintette. Így nevezte magát: „Isten szolgáinak szolgálója”.

Gergely első pápai cselekedetként könyörgő imát hirdetett Róma hét nagy bazilikájába a pestis megszűnéséért és vezeklésként a sokat szenvedett római népért. Körmenetet is tartottak, melyen a pápa mezítláb ment végig a Lateránból a Szent Péter-bazilikába. Mikor a Tiberis felé közeledtek, csodálatos látványban volt részük: Hadrianus császár síremléke fölött megpillantották Mihály főangyalt, aki irgalmas tekintettel hüvelyébe helyezte lángoló kardját. És ezzel a várost sújtó csapások megszűntek. E jelenés emlékére áll ma is Mihály főangyal bronzszobra az Angyalvár tetején.

Először a római és az itáliai népet vette gondjába. A szegényeket éppen éhínség fenyegette, ezért a Patrimonium Petri (ez volt a római egyház nagy birtokainak összefoglaló neve) jövedelmét az ínség enyhítésére akarta fordítani. Ám a longobárdok hadjáratai, a császári hivatalnokok túlkapásai és az egyházi vagyongazdálkodók lelkiismeretlenségei miatt e birtokok alig-alig jövedelmeztek valamit. Ezért Gergely pápa jó gyakorlati érzéssel és emberismerettel új vagyongazdálkodókat választott, akik a birtokot hamarosan fölvirágoztatták. Utasította gondnokait, hogy a császári hivatalnokokkal való jó kapcsolat érdekében ne fukarkodjanak, ha ajándékot kell adniuk. Nagyon szigorúan felügyelt arra, hogy az egyházi szolgálatban a bérlők és a parasztok igazságos és emberséges bánásmódban részesüljenek. Kamatmentes kölcsönrel segítette őket az elindulásukkor. Gazdaságpolitikája, amely az akkori Itáliában szokatlan volt, meglepő sikerrel járt.

A most már bőségesen befolyó jövedelmeket a templomok, a papság, a longobárdok elől elmenekült szerzetesek és nem utolsósorban a római nép megsegítésére fordította. Foglyokat is váltott ki a longobárdok rabságából. Bár nem kereste, hamarosan bele kellett szólnia a nagypolitikába is. A longobárdokkal szemben tanúsított magatartását az elérhetőnek látszó eredmények határozták meg. A rosszul informált Mauritius császár heves vádaskodásai ellenére magas adókat fizetett a longobárdoknak, és ezzel könnyítette a nép sorsán. Sűrű levelezést folytatott a bajor hercegnővel, Theodelindával, aki a longobárd király, Authari felesége volt; majd ennek utódával, Agilulf királynővel is, és ezzel előkészítette az egész longobárd törzs megtérését. Eljárása akkor kapta meg végső igazolását, amikor a trónörökös, Adlevald megkeresztelkedett. Hispániában a nyugati gótok későbbi királyának, Rekkarednek az arianizmusból a katolikus hitre való megtérése szintén Gergelynek volt köszönhető.

Emellett rendkívüli hatásúak voltak liturgikus intézkedései is, melyek kiterjedtek a szentségek kiszolgáltatására, a szentmise szövegeire és énekes részeire is.

854 levele maradt ránk, melyek a hívek körüli fáradhatatlan munkájáról tanúskodnak. Jób könyvéhez írt magyarázatai annak bizonyosságai, hogy nagyon ismerte az embert, és mély életbölcsest birtokolt. *Dialógus* című munkája az itáliai szentek csodás életrajzainak gyűjteménye.

Nagy Szent Gergely 604. március 12-én hunyt el Rómában, és a 8. századtól ezen a napon ünnepelték. Mivel azonban e nap nagybőjt idejére esik, a liturgikus emléknapot 1969-ben a püspökké szentelés napjára, szeptember 3-ra helyezték át.

Gergely pápa a középkorban a legolvasottabb szerző volt. Ez magyarázza, hogy VIII. Bonifác negyedikként a nagy nyugati egyházatyák közé sorolta Szent Ambrus, Jeromos és Ágoston mellé.

A nagy szerzetes pápa életéről, akit korának nyomorúságai készítettek oly sok cselekvésre, hogy „gondjával átölelte a földkerekséget egyik szélétől a másikig, és gyógyított minden sebet”, a levelei, életrajzai és a legendák tudósítanak.

Egyik legendája mondja el a következő történetet: Amikor Gergely még szerzetes volt és a kolostor íróműhelyében dolgozott, egy hajótörött képében angyal zörgetett az ajtaján, és segítséget kért. Gergely adott neki egy ezüstöt. Nem sokkal később a hajótörött ismét visszajött további segítségért. Megint kapott egy ezüstöt. Mikor harmadszor tért vissza, Gergely egy árva tallért nem talált az egész kolostorban. Ezért fogta azt az ezüst tálat, amelyben az édesanyja főzeléket szokott neki küldeni, odaajándékozta a koldusnak, aki vidáman ment el. Később, amikor Gergely már pápa volt, gyakran meghívott az asztalához szegényeket. Az egyik nagycsütörtökön meghagyta a kancellárjának, hogy gyűjtsön össze tizenkét szegényt. Mikor asztalhoz ültek, Gergely meglepődve látta, hogy a vendégek tizenhárman vannak. Számon kérte a kancellártól a pontatlanságot, de az azzal szabadkozott, hogy ő csak tizenkét vendéget hozott, számoljon csak utána a pápa. És valóban, a tizenharmadik vendéget más nem látta, csak Gergely. Maga mellé vette tehát ezt a titokzatos vendéget az asztalnál, és érdeklődött a neve után. Akkor az idegen így válaszolt neki: „Tudd meg, hogy én vagyok az a hajótörött, akinek annak idején az ezüsttálat ajándékoztad. És azt is tudd meg, hogy az Úr azon a napon választott ki téged arra, hogy az Egyház feje légy.” Gergely csodálkozva kérdezte, honnan tudja mindezt. Az erre így válaszolt: „Én angyal vagyok, és az Úr azért küldött hozzád, hogy őrizzelek. Amit csak kérsz az Úrtól, általam kapod meg tőle.”

Példaadó volt Gergely magatartása a nem keresztényekkel szemben is. A terracinai püspök egyszer féktelen buzgóságában elvette a zsidóktól a zsinagógájukat. Ezek a pápához fordultak oltalomért, s ő így írt a püspöknek: „Azt akarom, hogy orvosold a panaszt. Hiszen azokkal, akik nem tartoznak a keresztény valláshoz, szelíden, jóságosan kell bánnunk, és barátságosan kell velük szólnunk, hogy a keménységünk el ne űzze őket, hanem elfogadják tőlünk a meghívást az evangélium szépséges hitére.” Ugyanúgy engedélyezte a megtért angolszászoknak, hogy a nagy egyházi ünnepeken tovább ápolják egyik-másik kultikus szokásukat, mert: „ha az ember föl akar jutni a magasba, nem érkezhetsz meg egyetlen ugrással, hanem egyik lépcsőfokról a másikra kell föllépednie”.

Istenünk, te népedet irgalmaddal gyámolítod és szeretettel kormányozod. Nagy Szent Gergely pápa közbenjárására add meg a bölcsesség Lelkét azoknak, akikre Egyházadban a vezetés gondját bízod, hogy a szent nyáj gyarapodjék, és ez pásztorainak örök dicsőségére szolgáljon. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Amen.

Forrás

Diós István: *A szentek élete*

Magyar katolikus lexikon

Puskely Mária: *A keresztény Európa szellemi gyökerei. Az öreg földrész hagiográfiája*

Magyar Kurír